

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków, 12 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydz. IX Gospodarczy w składzie:

sędzia SO Dariusz Pawłyszcz

protokółant st. sekr. sąd. Aleksander Powroźnik

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w Krakowie 12 czerwca 2014r. sprawy z powództwa (...)Sp. z o.o. w K. przeciwko Z. G. o zapłatę 316.487,74 zł z ustawowymi odsetkami od 2 stycznia 2011r.

**I** oddala powództwo;

**II** zasądza od powódki na rzecz pozwanego koszty postępowania 14.400 (czternaście tysięcy czterysta) zł.

## UZASADNIENIE

Powodowy zleceniobiorca wniósł o zasądzenie od pozwanego zleceniodawcy 316.487,74 zł z ustawowymi odsetkami od 2 stycznia 2011r. tytułem prowizji za „rozliczenie” wierzytelności zleceniodawcy wobec (...) Sp. z o.o. w wysokości 25% rozliczonych wierzytelności, co nastąpiło przez przejęcie długu (...) wobec zleceniodawcy przez (...) Sp. z o.o.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty [k.162] pozwany zleceniodawca wniósł o oddalenie powództwa, ponieważ:

1. strony umówiły się o prowizję od odzyskanych wierzytelności zleceniodawcy, a powodowy zleceniobiorca nie wygzekwował żadnej wierzytelności zleceniodawcy,
2. przy interpretacji umowy podnoszonej przez zleceniobiorcę jest ona nieważna,
3. przejęcie długu (...) wobec zleceniodawcy przez (...) Sp. z o.o. jest pozorne i jedynym celem tej czynności było stworzenie formalnej podstawy do żądania prowizji przez zleceniobiorcę.

### **Sąd ustalił, co następuje:**

Pozwany zleceniodawca był współnikiem (...) spółki z o.o., która następnie zmieniła nazwę na (...) Sp. z o.o. w K. [KRS k.26, akt założycielski spółki k.185]. W związku z trudną sytuacją finansową spółki jej współnicy spółki (pozwany zleceniodawca, R. D.[zeznanie k.295] i F. K. [zeznanie k.288]) udzielali jej pożyczek. Pozwany pożyczył spółce 1.052.218,97 zł oraz przekazał na rzecz spółki towar o wartości 1.037.664, 72 zł. ze swoje firmy (...).

Czwarty współnik H. P. nie chciała już wyklądać kolejnych środków na ratowanie spółki (skutecznie zaskarżyła uchwałę o dopłatach, sygn. IX.GC.57/10) i przedstawiła współnikom powodową spółkę reprezentowaną przez prezesa Z. B. jako zainteresowanego nabyciem udziałów w spółce (...) sp. z o.o. za cenę umożliwiającą odzyskanie przez współników przynajmniej części inwestycji w spółką (kapitału i pożyczek).

Powód zrezygnował z nabycia udziałów lub przedsiębiorstwa spółki i zaproponował pośrednictwo w pozyskaniu kredytu na restrukturyzację spółki oraz przeprowadzenie restrukturyzacji spółki, a współnicy przyjęli ofertę. Wynikiem porozumienia współników z powodem było zawarcie przez powoda z trzema współnikami identycznych umów windykacyjnych (treść ustnego porozumienia powoda ze współnikami jest sporna).

Strony niniejszego procesu zawarły w dniu 4 maja 2010 roku umowę [k.12] nazwaną przez zleceniem windykacyjnym, zgodnie z którą powodowy zleceniobiorca zobowiązał się prowadzić postępowania windykacyjne wobec dłużnika tj. (...) Sp. z o.o. w zamian za prowizję w wysokości 20% „od odzyskanych (rozliczonych) wartości związanych z wierzytelnościami objętymi niniejszą umową”. Tego samego dnia analogiczne umowy powód zawarł z dwoma innymi współnikami (...) Sp. z o.o.: R. D.[k.106] i F. K. [k.205]. Osoby te były także współnikami i członkami zarządu (...) Sp. z o.o., która również była wierzycielem (...) i w dniu 4 maja 2010r. zawarła taką samą umowę windykacyjną [k.203].

W dniu 14 czerwca 2010 roku strony umów windykacyjnych z 4 maja 2010r. zawarły aneksy nr (...) do umów [aneks do umowy z pozwanym k.14] zmieniający nieco zakres usług windykacyjnych, w szczególności przez dodanie reprezentowania zleceniodawcy przez zleceniobiorcę wobec dłużnika [tj. (...)]. Strony zmieniły postanowienie o prowizji należnej powodowemu zleceniobiorcy podwyższając ją do 25% i zmieniając podstawę obliczenia prowizji z „odzyskanych (rozliczonych) wartości związanych z wierzytelnościami” na „rozliczone z Dłużnikiem wartości związane z wierzytelnościami”.

W ramach restrukturyzacji spółki (...) i jej zadłużenia powód wykonał następujące czynności:

**1.** Zwrócił się do współników (...) o powierzenie (...) spółką (...) [zeznanie k.291]. Wspólnicy wybrali M.P. do jednoosobowego zarządu z wynagrodzeniem 5.000 zł miesięcznie płatnym z góry za 4 miesiące zmieniając jednocześnie firmę spółki na P.. M.P. miał uzyskać rozłożenie na raty należności publicznoprawnych i uzyskać kredyt. Prezes M.P. uzyskał rozłożenie należności publicznych na raty, lecz nie zaciągnął kredytu (zeznał, że pozyskał możliwość zaciągnięcia kredytu, lecz wspólnicy żądali jego przeznaczenia na spłatę długów wobec współników i ze względu na nielegalność takiego wykorzystania kredytu umowa kredytowa nie została zawarta).

Ponadto protokołem z 18 czerwca 2010r. [k.17] M.P. w imieniu spółki uznał dług wobec pozwanego w wysokości 1.037.664,72 zł i zobowiązał się do jego spłaty w 3 równych ratach płatnych w lipcu, sierpniu i wrześniu 2010r. a w razie braku zapłaty zgodził się na powiększenie odsetek ustawowych o 5 pkt procentowych. Dzień później pozwany podpisał porozumienie [k.21] potwierdzające ustalenia zawarte w protokole z 18 czerwca 2010r.

Gdy po upływie czterech miesięcy opłaconych z góry wspólnicy odmówili wyłożenia dodatkowych środków na wynagrodzenie prezesa, M.P. w grudniu 2010r. zrezygnował z funkcji [zeznanie k.292 1:58], aczkolwiek nie złożył wniosku o wykreślenie z KRS i nadal jest wpisany jako jedyny członek zarządu.

**2.** W czerwcu 2010r. powód przygotował założenie spółki (...) Sp. z o.o. [akt założycielski k.185], w której cały kapitał zakładowy w wysokości 50.000 zł objęły (...) Sp. z o.o. (P.) reprezentowane przez M,P.. Jeden udział o wartości nominalnej 1.000 zł został objęty za wkład gotówkowy 20.000 zł, a 49 udziałów o wartości 49.000 zł zostało objętych za aport (wkład rzeczowy) wyceniony w akcie założycielskim na 9.861.000 zł, w tym 4 nieruchomości obciążone hipotekami łącznymi na rzecz instytucji finansowych w wysokości 4.571.150 zł [wydruki KW k.44]. Wspólnik H. P. zaskarżyła uchwały współników (...) z 15 czerwca 2010r. o zgodzie na wniesienie nieruchomości aportem do (...), a SO w Krakowie wyrokiem zaocznym z 7 lutego 2011r., IX.GC.446/10, uchylił te uchwały, lecz (...) (P.) nie zażądały zwrotnego przeniesienia własności.

M.P. jako prezes (...) na jedynego członka zarządu (...) powołał rekomendowanego przez powoda R. M. [zeznanie k.285], który już po tygodniu od wpisu spółki do KRS we wrześniu 2010r. zrezygnował z funkcji prezesa. Wówczas jedyny współnik reprezentowany przez M. P. na polecenie powoda powołał na prezesa S. K.[zeznanie k.294].

**3.** Powód przygotował porozumienie z 10 września 2010 roku [k.23], na mocy którego (...) reprezentowany przez S. K. zobowiązał się do przejścia długu P. wobec pozwanego w wysokości 1.037.664,72 zł z odsetkami ustawowymi powiększonymi o 5 pkt procentowych od 30 listopada 2010r., a powód w imieniu pozwanego zobowiązał się wyrazić zgodę. (...) zobowiązała się do ustanowienia na rzecz pozwanego hipoteki w wysokości 1.110.000 zł na 4 nieruchomościach przejętych od P. jako aport. W porozumieniu S,K. wyraził także intencję nabycia od (...) Sp. z o.o. ((...)) udziałów w (...) Sp. z o.o.

Kolejnym porozumieniem z 10 września 2010r. [k.231] P. zlecił (...) Sp. z o.o., w której S. K. był jedynym udziałowcem i członkiem zarządu, prowadzenie negocjacji z wierzycielami P. za wynagrodzeniem w wysokości 12% sum, co do których (...) uzyska zwolnienie z długu. Aneksiem z 8 listopada 2010r. strony umowy zmieniły wynagrodzenie (...) na ryczałtowe w wysokości 180.000 zł.

4. Umową z 20 września 2010r. [k.190] M. P. jako organ P. sprzedał S. K. wszystkie 50 udziałów w (...) za 50.000 zł.

5. Porozumieniem z 27 września 2010 roku [k.40] pozwany, P. i (...) wykonali porozumienie z 10 września 2010r., tj. (...) za zgodą pozwanego przejął dług P. wobec pozwanego w wysokości 1.037.664,72 zł z odsetkami ustawowymi powiększonymi o 5 pkt procentowych od 30 listopada 2010r. i zobowiązał się ustanowić hipotekę w wysokości 1.100.000 zł.

W porozumieniu pozwany potwierdził, że saldo między nim i P. wynosi „0” (§ (...)) i osobnym oświadczeniem [k.82] w tym samym dniu pozwany potwierdził, że porozumieniem z 27 września 2014r. „zostały rozliczone wszelkie wierzytelności” przypadające pozwanemu od P..

6. (...) ustanowił na rzecz pozwanego hipoteki łączne w wysokości 1.160.000 zł i 1.100.000 zł oraz hipoteki łączne na rzecz F.K. 950.000 zł, R. D. 900.000 zł i (...)Sp. z o.o. 2.250.000 zł (w pozostałych wierzycielami P. zostały zawarte takie same umowy o przejęciu długu). Przed wpisem hipotek w księgach wieczystych została ujawniona umowa dzierżawy z 25 czerwca 2010r. zawarta do 30 czerwca 2030r. z (...) Sp. z o.o., w której jedynym współnikiem i prezesem zarządu był R. M..

7. W dniu 23 października 2010 r. S. K. jako organ (...) potwierdził zadłużenie wobec pozwanego saldo wierzytelności pomiędzy pozwanym a (...) Sp. z o.o. w K. w kwocie 1.037.664,72 zł.

8. W dniu 1 stycznia 2011 r. powód wystawił pozwanemu fakturę za zrealizowanie umowy z dnia 4 maja 2010 r. na kwotę 316.487,74 zł brutto [k.84], tj. 259.416,18 zł netto stanowiącą 25% sumy wierzytelności pozwanego objętych przejęciem długu z 27 września 2010r.

9. S. K. w internecie znalazł nabywcę na udziały w (...) Sp. z o.o. za 150 zł [zeznanie k.294 2:28] i w dniu 7 kwietnia 2011r. został wykreślony z KRS jako współnik i członek zarządu.

**Powyższy stan faktyczny** sąd ustalił w oparciu oświadczenia stron zawarte w pismach i ustne na posiedzeniach jawnych (art. 229 i 230 K.p.c.), powołane wyżej niesporne dokumenty i zeznania świadków oraz zeznania stron na posiedzeniu 12 czerwca 2014r. Zeznania notariusz A. P. i księgowego (...).J. nic nie wniosły, powód nie wyjaśnił dlaczego ich powołał na okoliczność treści stosunków prawnych łączących strony.

Powyższy stan faktyczny był w istocie niesporny. Sporna była tylko interpretacja umowy windykacyjnej z 4 maja 2010r., która zostanie omówiona w wyjaśnieniu podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

### **Sąd zważył, co następuje:**

Powód na dwa sposoby uzasadniał przysługiwanie mu prowizji w wysokości 25% wierzytelności pozwanego wobec (...) (P.) przejętych przez (...). Powód odwoływał się do litery umowy, a ponadto twierdził, że umowa windykacyjna zawierała wynagrodzenie za całokształt działań restrukturyzacyjnych powoda, a nie tylko za windykację (powód w istocie zarzucał umowie windykacyjnej pozornosc i ukrywanie innej czynności prawnej).

Wg powoda należy odróżnić odzyskanie wierzytelności (tj. doprowadzenie do jej realizacji w dowolny sposób) od rozliczenia wierzytelności, a przykładem rozliczenia było przejęcie długu przez (...). Wg powoda z chwilą wstąpienia (...) za zgodą pozwanego wierzyciela w miejsce dłużnika (...) doszło do rozliczenia wierzytelności w stosunku do (...) i niezrealizowanie wierzytelności przez (...) było nieistotne. Taką wykładnię umowy z 4 maja 2010r. powód uzasadnił

zmianą podstawy naliczeni prowizji w pierwotnym tekście umowy z wartości odzyskanych na wartości rozliczone brzmieniu ustalonym aneksem nr (...).

Jednakże litera umowy i aneksu nie uzasadnia powyższej wykładni. W pierwotnym tekście umowy strony podstawę naliczenia prowizji określiły następująco: „odzyskane (rozliczone) wartości związane z wierzytelnościami”. Wpisanie w nawiasie słowa „rozliczone” po słowie „odzyskane” jednoznacznie wskazuje, iż strony uznały te słowa za równoznaczne. Usuwanie aneksem słowa „odzyskane” i pozostawiając słowo „rozliczone” bez nawiasu strony nie zdefiniowały ponownie słowa „rozliczone” i pozostaje w mocy definicja „rozliczenia” z pierwotnego tekstu umowy, wg którego rozliczenie to po prostu odzyskanie wierzytelności. Ponieważ (...) nadal nie zapłaciła długu wobec pozwanego, powodowi nie przysługuje prowizja.

Powód nie udowodnił tezy, że prowizja przewidziana umową z 4 maja 2010r. w brzmieniu ustalonym aneksem miała pokrywać wynagrodzenie za działania restrukturyzacyjne i dlatego spłata długów wobec pozwanego nie była istotna dla powstania prawa do prowizji. Powód nie tylko nie udowodnił tej tezy, lecz nawet jej w pełni nie przedstawił. Wg powoda strony wiązała ustna umowa o restrukturyzację, a umowa z 4 maja 2010r. w brzmieniu ustalonym aneksem miała zagwarantować powodowi wynagrodzenie za działania restrukturyzacyjne, których zakres był znacznie większy od ujętych w § (...) umowy. Powód nie przedstawił całej treści owej nieudowodnionej ustnej umowy. Powód nie przedstawił działań lub rezultatów, do których się zobowiązał. Powód jedynie tytułem przykładu w sposób nieuporządkowany wspomniał w swoim zeznaniu, że np. reprezentował pozwanego w bliżej nieokreślonym postępowaniu upadłościowym bez odrębnego wynagrodzenia i że takich działań było dużo [8 m].

Powód odwołuje się także do oświadczeniem z 27 września 2010r. [k.82], którym pozwany potwierdził, że porozumieniem z 27 września 2014r. „zostały rozliczone wszelkie wierzytelności” przypadające pozwanemu od P.. Oświadczenie to ma formę pokwitowania spełnienia świadczenia powoda w rozumieniu art. 462 K.c. Jednakże z faktu wystawienia pokwitowania wynika tylko domniemanie spełnienia świadczenia. Sam fakt wystawienia pokwitowania spełnienia świadczenia niepieniężnego nie rodzi zobowiązania zapłaty, które powstaje z chwilą rzeczywistego spełnienia świadczenia niepieniężnego.

Dowodowa funkcja pokwitowania jest w niniejszej sprawie nieistotna, gdyż zakres działań restrukturyzacyjnych powoda był niesporny. Co najwyżej można rozważać, czy wystawienie tego pokwitowania nie świadczy o takim samym jak powód rozumieniu przez pozwanego podstawy naliczania prowizji. Jednakże brak jest podstaw do przypisania pozwanemu zamiaru zapłaty prowizji za samo przejęcie długu przez (...). Brak jest nawet podstaw do przypisania pozwanemu woli wystawienia pokwitowania oświadczeniem z 27 września 2010r. mimo treści typowej dla pokwitowania.

Powód nie wskazał żadnych korzyści dla pozwanego z działań restrukturyzacyjnych zorganizowanych przez powoda. Gdy osoby wskazane przez powoda nie były już w stanie pozyskiwać z przekazanego im majątku (przede wszystkim nieruchomości) środków pieniężnych, to znudziły się dalszą restrukturyzacją i znalazły nabywcę udziałów spółki (...) (posiadającej te nieruchomości) za 150 zł.

Ponieważ w chwili zamknięcia rozprawy przewidziana umową z 4 maja 2010r. podstawa naliczenia prowizji wynosiła „0” (zero), powództwo zostało oddalone.

### **koszty**

Na podstawie art. 98 K.p.c. pozwanemu przysługuje zwrot kosztów zastępstwa. Nakład pracy pełnomocnika pozwanego uzasadnia dwukrotną stawkę minimalną (konieczność sporządzenia sprzeciwu ustosunkowującego się do rozbudowanej argumentacji powoda, udział w posiedzeniu wyjaśniającym 22 października 2013r., 3,5-godzinnym przesłuchaniu świadków 13 maja 2014r. [dwóch świadków powód zawniósł bezpodstawnie] i 1,5-godzinnym przesłuchaniu stron 12 czerwca 2014r.).